

Teaching Guide

Teaching Guide				
Identifying Data				2022/23
Subject (*)	Business Economics		Code	662G01010
Study programme	Grao en Turismo			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	2nd four-month period	First	Basic training	6
Language	SpanishGalician			
Teaching method	Hybrid			
Prerequisites				
Department	Empresa			
Coordinador	Mariz Perez, Rosa	E-mail	rosa.mariz@udc.es	
Lecturers	Mariz Perez, Rosa Rodrigues Soares, Jakson Renner	E-mail	rosa.mariz@udc.es jakson.soares@udc.gal	
Web				
General description	O obxectivo principal desta materia é que o alumno observe a realidade empresarial do sector turístico, interpretea e poida extraer conclusións, tanto operativas coma estratéxicas. O contido da materia estrutúrase en catro partes. Na primeira parte analízanse os conceptos básicos acerca da empresa, o empresario e o ámbito empresarial. Na segunda parte abórdanse aspectos fundamentais sobre a dirección de empresas e a organización e na última se delimita a función financeira.			

Study programme competences

Code	Study programme competences
A2	Analizar a dimensión económica do turismo.
A5	Converter un problema empírico nun obxecto de investigación e elaborar conclusións.
A6	Ter unha marcada orientación de servizo ao cliente.
A10	Xestionar os recursos financeiros.
A11	Definir obxectivos, estratexias e políticas comerciais.
A12	Dirixir e xestionar (management) os distintos tipos de entidades turísticas.
A13	Manexar técnicas de comunicación.
A26	Planificar e xestionar os recursos humanos das organizacións turísticas.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Comunicación oral e escrita en lingua nativa.
B3	Resolución de problemas.
B4	Razoamento crítico.
B5	Compromiso ético.
B6	Aprendizaxe autónoma.
B7	Adaptación a novas situacións.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences		
Básicas e xerais		B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7	
Transversais / Nucleares			C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8
Específicas	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26		

Contents	
Topic	Sub-topic
TEMA 1: A empresa e o empresario.	1.1 A empresa como realidade económica e social. 1.2 Concepto de empresa. 1.3 Os elementos da empresa. 1.4 Funcionamento da empresa. Areas básicas. 1.5 Os obxetivos da empresa. 1.6 A responsabilidade social da empresa: RSC a ética dos negocios. 1.7 O empresario.
Tema 2: A empresa. Comportamento	2.1 A empresa como nexos de contratos 2.2. Supostos de conducta/comportamento 2.3 Tipos de empresas
TEMA 3: O entorno empresarial.	3.1 Os factores do entorno xeral. 3.2 Os factores do entorno específico. 3.3 O análise DAFO e 5 formas de Porter 3.4 A extratexia competitiva da empresa. 3.5 A responsabilidade social e medioambiental
TEMA 4: Factores de localización e dimensión da empresa.	4.1 Factores de localización. 4.2 A dimensión da empresa. 4.3 Extratexias de crecemento: crecemento interno e externo. 4.4 Cooperación entre empresas. 4.5 As empresas multinacionais, globalización e deslocalización.

TEMA 5: A Dirección na empresa	5.1 A función directiva: niveis directivos. 5.2. Proceso Directivo 5.2.1 Planificación: etapas, obxetivos e estratexias. 5.2.2 Organización e estrutura organizativa. 5.2.3 Control: fases, tipos e ferramentas. 5.3 Estilos de dirección e liderazgo.
Tema 6: O patrimonio da empresa e os seus Estados Financeiros.	6.1 Patrimonio. 6.2 Elementos patrimoniais. 6.3 Clasificación do patrimonio: o balance de situación. 6.4 A conta de pérdidas e ganancias.
Tema 7: Subsistema Financeiro	7.1 A función financeira e os recursos financeiros. 7.2 A financiación externa a corto prazo. 7.3 A financiación externa a longo prazo. 7.4 Financiación interna e autofinanciación. 7.5 Os proxectos de inversión. Criterios de selección de inversiones: métodos (VAN y TRI)
Tema 8: A empresa turística.	8.1 Definición da empresa turística. 8.2 O sector turístico. 8.3 Tipos de empresas turísticas. 8.4 Empresas de transportes. 8.5 Empresas de aloxamento. 8.6 Empresas de distribución: as axencias de viaxe.

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Supervised projects	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C5 C6 C7 C8	10	40	50
Guest lecture / keynote speech	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B4 B5 C2 C6	21	21	42
Case study	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C4	11	44	55
Objective test	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 C1 C6	1	0	1
Personalized attention		2	0	2

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description

Supervised projects	A partir dos temas abordados nas sesións maxistras propoñeráse a realización de traballos que consistirá na creación dunha oportunidade turística o de lecer. O traballo desenvolverase polo alumnado, atendendo ás indicacións que se proporcionen a través da atención personalizada do profesor aos diferentes grupos. Para a realización destes traballos tomaranse como referencia os materiais básicos e complementarios da materia.
Guest lecture / keynote speech	Explicaranse os contidos que conforman o marco teórico da materia mediante a exposición oral, guiada co uso de presentacións, medios audiovisuais e cuestións dirixidas ao alumnado coa finalidade de favorecer a súa aprendizaxe.
Case study	As actividades de estudo de casos tratarán sobre situacións reais centradas no ámbito turístico. Deste xeito, o alumno aplicará os coñecementos adquiridos durante as sesións maxistras mediante a participación activa e alcanzará un maior coñecemento da realidade. Para valorar a asistencia ás clases, as devanditas actividades poden ser realizadas en calquera día, hora e non necesitan de aviso previo ao alumnado.
Objective test	Realización dun exame final a través dunha proba escrita que versará sobre aspectos teóricos, prácticos ou teórico-prácticos correspondentes aos temas desenvolvidos na aula.

Personalized attention

Methodologies	Description
Supervised projects Case study	A atención personalizada que se describe en relación a estas metodoloxías concíbese como aqueles momentos de traballo presencial do alumno e profesor. Por este motivo, a participación do alumnado é obrigatoria. A forma e o momento en que sexan desenvolvidos indicárase en relación a cada actividade ao longo do curso segundo o plan de traballo da materia. No caso dos alumnos do grupo online, a atención sempre será a través de Teams no horario establecido polo profesor

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Supervised projects	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C5 C6 C7 C8	Valorarase a orixinalidade, o rigor metodolóxico, a profundidade do contido e a utilización de fontes documentais aceptadas. Exposición oral	20
Case study	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C4	En relación co estudo de casos valorarase: A comprensión da situación presentada considerando a diversidade e complexidade dos factores que inciden no ámbito turístico. A profundidade da análise atendendo ao marco teórico traballado na materia. A capacidade de síntese e de adecuación das propostas de acción como resposta á situación presentada. Expondrase oralmente un	20
Objective test	A2 A5 A6 A10 A11 A12 A13 A26 B1 B2 B3 B4 C1 C6	Para aprobar a materia é imprescindible que o alumno alcance un mínimo de 4 puntos sobre 10 no exame final.	60

Assessment comments

A calificación de Non Presentado corresponde ao alumnado que non realiza o exame (cualqueira oportunidade)

A estrutura de avaliación emplearase tanto para a primeira como para a segunda oportunidade (e adiantada) e tanto para o alumnado a tempo completo como para os de tempo parcial.

Así, para a segunda oportunidade (e adiantada), o alumnado que non superase a materia na primeira oportunidade debe realizar o exame na data establecida e pode revisar/mellorar ou realizar as actividades dos outros componentes da avaliación, aínda que se garda a parte da nota correspondente á avaliación continúa

A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso "0" na materia na convocatoria correspondente, invalidando así calquera cualificación obtida en todas as actividades de avaliación de cara a convocatoria extraordinaria".

o ?Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia? será evaluado do mesmo xeito.

A materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar cos servizos dispoñíbeis na UDC/no Centro: nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuatrimestre académico, coa Unidade de Atención á Diversidade

(<https://www.udc.es/cufie/ADI/apoioalumnado/>); no seu defecto, coa tutora ADI da Facultade de Turismo.

Sources of information

Basic	ARANDA HIPÓLITO, A. (1998): "Dirección financiera para empresas turísticas (Inversión y Financiación)". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces S.A. Madrid. CASANUEVA ROCHA, C., GARCÍA DEL JUNCO, J. y CARO GONZÁLEZ, F.J. (2000): "Organización y gestión de empresas turísticas". Pirámide. Madrid. FIGUEROLA PALOMO, M. (1995): "Economía para la gestión de las empresas turísticas". Manual I: "Organización y Financiación". Manual II: "Producción y Comercialización". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces, S.A. Madrid. FIGUEROLA PALOMO, M. (1990): "Elementos para el estudio de la economía de la empresa turística". Ed. Síntesis. Madrid. MARTÍN ROJO, I. (2004): "Dirección y gestión de empresas del sector turístico". Pirámide. Madrid. PARRA LÓPEZ, E., CALERO GARCÍA, F. (2006): "Gestión y dirección de empresas turísticas". Mc Graw-Hill. Madrid. SUÁREZ SUÁREZ A.S. (1996): "Curso de introducción a la economía de la empresa". Pirámide. Madrid.
Complementary	AGUIRRE SABADA, A. (1992): "Fundamentos de economía y administración de empresas". Pirámide. Madrid. ARANDA HIPÓLITO, A. (1994): "Gestión técnica-económica de hoteles". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid. BUENO CAMPOS, E, et all. (1997): " Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales". Pirámide. Madrid. CUERVO, A. (1996): "Introducción a la administración de empresas". Civitas. Madrid. DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A., et all. (1990): "El subsistema productivo de la empresa: problemas y fundamentos teóricos". Pirámide. Madrid. KOONTZ, H. y WEIHRICH, H. (1994): "Elementos de administración". Mc Graw-Hill. México. PÉREZ GOROSTEGUI, E. (1991): " Economía de la empresa (Introducción)". Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid. SUÁREZ SUÁREZ, A. S. (1998): " Decisones óptimas de inversión y financiación en la empresa". Pirámide. Madrid.

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Introduction to Economics/662G01002

Introduction to Tourism/662G01009

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.